

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ *

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κ. ΗΛΙΑ Γ. ΜΑΡΙΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Φίλτατοι συνάδελφοι,

Παραδίδω σήμερα την προεδρίαν της 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν εἰς διακεκριμένον συνάδελφον καὶ παλαιὸν φίλον, μετὰ τοῦ ὁποίου συνειργάσθην καὶ συνεργάζομαι στενωῶς ἐν τῷ ιδρύματι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα ιδρύματα καὶ ἐπιτροπὰς. Ἡ ἐγνωσμένη σωφροσύνη τοῦ νέου Προέδρου καὶ ἡ βοήθεια, τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ παράσχη ὁ κατὰ πάντα ἄξιος Ἀντιπρόεδρος μας, ἐγγυῶνται ὅτι οὗτοι θὰ χειρισθῶν τὰ ζητήματα τῆς 'Ακαδημίας μετὰ τῆς δεούσης περισκέψεως.

Ὅπως ἀνέφερα ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων μου, ἡ θητεία τοῦ Προέδρου εἶναι βραχεῖα καὶ ἀνεπαρκῆς διὰ τὴν ἐπίτευξιν μεγάλων ἔργων. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ προσθέσω σήμερα εἶναι ὅτι καὶ αἱ περιστάσεις δὲν ὑπῆρξαν πρὸς τοῦτο εὐνοϊκαί.

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων δὲν θεωρῶ ὅτι ἐπετέλεσα πλήρως τὸ ἔργον μου, ὡς ἀντελαμβανόμενην τοῦτο, παρὰ τὰς προσπάθειάς, ἃς κατέβαλον, καὶ τὴν ὀλόφρον συμπαράστασιν καὶ ἀρωγὴν τῶν φιλιτάτων μου Ἀντιπροέδρου κ. Ζακυθινοῦ, τοῦ Γεν. Γραμματέως κ. Θεοδοωρακοπούλου, τοῦ γραμματέως ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν κ. Χαραμῆ καὶ τοῦ γραμματέως ἐπὶ τῶν Δημοσιευμάτων κ. Ξανθάκη, τοὺς ὁποίους καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου εὐχαριστῶ θερμῶς. Ἐπίσης εὐχαριστῶ ὅλους Ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, διότι μὲ ἐβοηθήσατε καὶ μὲ διηκολύνατε προθύμως εἰς τὸ ἔργον μου. Τέλος, εὐχαριστῶ τὸ ἐπιστημονικόν, διοικητικόν καὶ κατώτερον προσωπικόν τῆς 'Ακαδημίας καὶ τῶν Κέντρων, διὰ τὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν μοὶ παρέσχε κατὰ τὸν χρόνον τῆς προεδρίας μου.

Ἐξ ὧν ἐπρογραμματίσα καὶ ἐπηγγέλην κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθη-

* Συνεδρία τῆς 10 Ἰανουαρίου 1974.

κόντων μου, λυποῦμαι λέγων ὅτι ὀλίγα ἐπετέλεσα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαρρεῦσαντος ἔτους. Καὶ ἤδη ἄς ἀναφέρω τιὰ ἐκ τῶν ἔργων τούτων :

Μὲ χαρὰν ἠκούσαμεν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὅτι ὁ νέος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὑπέγραψεν εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του καὶ προώθησε τὰ Διατάγματα τὰ κυροῦντα τὰς γενομένας ἐκλογὰς τακτικῶν μελῶν, ξένων ἐταίρων καὶ ἀντεπιστελλόντων μελῶν, καὶ οὕτω λήγει μία ἐκκρεμότης, ἡ ὁποία παρετείνετο ἀδικαιολογητῶς πέραν τῆς διετίας.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐνισχύσεως τῶν διεθνῶν ἐπιστημονικῶν σχέσεων, ἡ Ἀκαδημία συνεδέθη ἔτι στενότερον μετὰ τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Ἀκαδημιῶν διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Γεν. Γραμματέως μας ὡς μέλους τοῦ προεδρείου αὐτῆς. Ἡ συμβολή μας εἰς τὸν διεθνή τοῦτον ὄργανισμὸν θεωρεῖται, ὡς ἀποδεικνύει καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο, σημαντικὴ.

Δυστυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἡ προγραμματισθεῖσα κατὰ τὸ τέλος τῆς προεδρίας τοῦ συναδέλφου κ. Κασιμάτη συνάντησις μελῶν τῆς Ἀκαδημίας μας μετὰ τῶν μελῶν τῆς Σερβικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν εἰς Βελιγράδιον. Ὅπως δὲν ἐπραγματοποιήθη, λόγῳ φόρτου ἐργασίας, καὶ ἡ μετάβασις ἡμῶν μετ' ἄλλων ἐπιστημόνων τῆς χώρας εἰς Σόφειαν, κατόπιν τῆς γενομένης πρὸς ἡμᾶς προσωπικῆς προσκλήσεως ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν.

Ἡ παρουσία τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὰ διεθνή συνέδρια ὑπῆρξε δυστυχῶς πενιχρά, διότι αἱ διατιθέμεναι πρὸς τοῦτο πιστώσεις ἦσαν γλίσχραι, ἀλλὰ καὶ ἡ δυσχέρεια τῆς διαθέσεως αὐτῶν, λόγῳ τῆς τροχοπέδης τῆς κρατικῆς γραφειοκρατίας, ὑπῆρξεν ἀνασχετικὸς παράγων. Ἐλπίζω ὅτι κάποτε οἱ ἀρμόδιοι θὰ ἐννοήσουν πόσον εἶναι ἀπαραίτητος ἡ παρουσία τῆς Χώρας μας εἰς διεθνεῖς ἐπιστημονικὰς συναντήσεις ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, εἰς τὰς ὁποίας μετέχει ἡ Ἀκαδημία.

Ἡ πλήρωσις τῶν ἐξ ὑπὸ προκήρυξιν ἐδρῶν τῆς Ἀκαδημίας προχωρεῖ ἱκανοποιητικῶς. Ἐλπίζω ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς τάξεις μας νέον αἷμα. Ἐν τῷ μεταξύ, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπωροφανίσθημεν μὲ τὴν ἀπώλειαν τεσσάρων διαπρεπῶν συναδέλφων, τῶν ἀειμνήστων Βενέζη, Μαλάμου, Πανταζῆ καὶ Κοσμετάτου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς ἀνήκον εἰς τὴν Τάξιν τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν.

Λίαν εὐχαρίστως διεπίστωσα ὅτι τὴν Ἀκαδημίαν ἀπησχόλησαν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προβλήματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐπιστημόνων τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου ὅλου. Ἐπιθυμῶ νὰ μνημονεύσω ὅπως ἰδιαίτερος τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Μιχ. Στασινοπούλου ἐν τῇ Ὀλομελείᾳ τῆς Ἀκαδημίας παρουσίασιν τοῦ βιβλίου τοῦ Γάλλου

καθηγητοῦ Λαμάρκ περὶ τοῦ Δικαίου τῆς Προστασίας τῆς Φύσεως καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν τῆς παρουσιάσεως λίαν ἐνδιαφέρουσαν συζήτησιν, ἣτις ἀπετέλεσε συνέχειαν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ὄσων ἀξιολόγων, ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῆς ρυπάνσεως τοῦ περιβάλλοντος, εἶχον συζητηθῆ πρὸ διετίας ἐντὸς τῆς Ἀκαδημίας ὑπὸ τῶν συναδέλφων κυρίων Μαρινάτου, Τρικκαλινῶ, Ἰωακείμογλου, Κασιμάτη, τοῦ ὀμιλοῦντος καὶ τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου Πανταζῆ.

Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων μου, ἀνέφερα ὅτι ἐπρόκειτο νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὰ ἀρμόδια σώματα τῆς Ἀκαδημίας τὴν μελέτην τοῦ μεγάλου ζητήματος τῆς Παιδείας. Πράγματι, εἰσηγήθην ἐγκαίρως εἰς τὴν Σύγκλητον τὴν σύστασιν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο Ἐπιτροπῆς. Δυστυχῶς ὁμως, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ἔδαφος δὲν ἦτο πρόσφορον διὰ τοιαῦτα ζητήματα. Ἐλπίζω ὁ νέος Πρόεδρος νὰ εἶναι εὐτυχέστερος ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ σημαντικοῦ τούτου διὰ τὴν Χώραν θέματος.

Μετὰ χαρᾶς παρηκολούθησα τὴν ἔναρξιν λειτουργίας τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιστημονικῶν Ὁρῶν καὶ Νεολογισμῶν. Ὡς ἀνέφερα εἰς τὸν προεδρικὸν λόγον μου, ἀπέδιδον μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι τὸ ἔργον της εἶναι σημαντικόν.

Ἐπίσης κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον μου ἔτόνισα ὅτι ἡ Ἀκαδημία συντελεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῆς Χώρας μας, ὄχι μόνον διὰ τῶν ἐν αὐτῇ γινομένων ἀνακοινώσεων καὶ τῶν δημοσιευμάτων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν, τὰς ὁποίας παρέχει εἰς ἄτομα διακριθέντα ἐπ' ἀρετῆ καὶ αὐτοθυσίᾳ, ἢ πρὸς διαπρεπεῖς ἐπιστήμονας, λογοτέχνας καὶ καλλιτέχνας, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἐξέχοντα ἰδρύματα καὶ σωματεῖα, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς δράσεώς των προάγουσιν πνευματικῶς, τεχνικῶς καὶ καλλιτεχνικῶς τὴν Χώραν μας. Τοῦτο ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς εὐρεῖαν κλίμακα, ὅπως ἔδειξαν αἱ ἀπονεμηθεῖσαι τιμητικαὶ διακρίσεις κατὰ τὴν τελευταίαν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας.

Τὰ Κέντρα Ἐρεῦνης τῆς Ἀκαδημίας εἰργάσθησαν ἱκανοποιητικῶς. Δυστυχῶς ὁμως ταῦτα καλύπτουν τομεῖς ἀναφερομένους εἰς τὴν Δευτέραν καὶ Τρίτην Τάξιν καὶ μόνον ἐν τούτων εἰς τὴν Πρώτην Τάξιν. Φρονῶ ὅτι πρέπει καὶ ἡ Τάξις τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν νὰ ἀποκτήσῃ Κέντρα Ἐρεῦνης, καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς τομεῖς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀπαιτοῦν ἐργαστηριακὰς ἐγκαταστάσεις καὶ πολυδάπανα ὄργανα.

Σήμερον θὰ θίξω καὶ δημοσίᾳ τὸ θέμα τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ διοικητικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν Κέντρων αὐτῆς. Τὸ θέμα τοῦτο ἀπησχόλησε καὶ ἐμὲ προσωπικῶς καὶ τὴν Σύγκλητον, διότι εἶναι ἀνεπίτρεπτος ἡ ἐξακολούθησις τῶν παρεχομένων μισθῶν πείνης εἰς τοὺς ἐργαζομένους ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἐνῶ οἱ ὑπάλληλοι ἄλλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων, μειονεκτοῦντες εἰς προ-

σόντα, ἀμείβονται μὲ μισθοὺς διπλασίους τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀκαδημίας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ νέος Πρόεδρος θὰ συνεχίσῃ καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην τὰς ἐνεργείας του πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ ἀξιοποίησις τῆς περιουσίας τῶν κληροδοτημάτων ἀποτελεῖ μέσον διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν καὶ κοινωφελῶν σκοπῶν, τοὺς ὁποίους ἔταξαν οἱ ἀείμνηστοι διαθέται. Ἡ Ἀκαδημία, ἐν τῇ μερίμνῃ της πρὸς πληρεστέραν δυνατὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτῶν, προεκήρυσσε διαγωνισμοὺς διὰ τὴν χορήγησιν ὑποτροφιῶν ἐκ τῶν κληροδοτημάτων Λαμπαδαρίου, Βόζου, Μερτσάρη καὶ Νοταρᾶ, τινὲς τῶν ὁποίων ἀπέβησαν δυστυχῶς ἄκαρποι.

Τὴν Διοίκησιν τῆς Ἀκαδημίας ἀπασχολεῖ πάντοτε τὸ θέμα τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῶν κληροδοτημάτων. Εἰς τὴν προσπάθειάν της αὐτὴν πολύτιμον σύμβουλον ἔχει τὴν πρὸς τοῦτο συσταθεῖσαν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, κατόπιν μελέτης τοῦ ὅλου θέματος, ἐπὶ προεδρίας τοῦ συναδέλφου κ. Λεωνίδα Ζέρβα, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἐθνικῆς Κτηματικῆς Τραπέζης καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἀπεφασίσθη ὅπως διὰ τεχνικοοικονομικοὺς λόγους προηγηθῆ ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἐν Πειραιεῖ οἰκοπέδου, κληροδοτήματος Ἀντ. Μανούση καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις οἰκοπέδου, κληροδοτήματος Δημ. Λαμπαδαρίου. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως προεχώρησε καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1973. Ἐν πρώτοις, συνετελέσθη ἡ ἐκκένωσις τῶν ἀκινήτων ἀπὸ τοὺς μισθωτὰς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ κατεδάφισις αὐτῶν.

Ἡ δημοπράτησις τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τῶν δύο κτιριακῶν συγκροτημάτων δὲν κατέστη δυνατὴ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διὰ δύο λόγους. Πρῶτον, διότι ἐν τῷ μεταξὺ μετεβλήθη ἡ σχετικὴ νομοθεσία, καὶ δεύτερον, διότι ἡ λίαν σημαντικὴ αὔξισις τῶν τιμῶν ὑλικῶν καὶ ἡμερομισθίων, ἡ σημειωθείσα μετὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν μελετῶν, κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν ἀνασύνταξιν τοῦ ἀναλυτικοῦ τιμολογίου μελέτης καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, μὲ βάσιν τὰ δεδομένα τοῦ Β' ἔξαμήνου τοῦ 1973. Οἱ ἀνωτέρω δύο λόγοι κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἀνασύνταξιν ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας τῶν μελετῶν, αἵτινες, μετὰ τὴν παρὰ τῆς Ἀκαδημίας ἔγκρισιν αὐτῶν, ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον πρὸς ἔγκρισιν. Ὡς πληροφοροῦμαι, πρὸς διημέρου ἐκοινοποιήθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἡ σχετικὴ ἔγκρισις καὶ ἤδη πρόκειται πλέον νὰ γίνῃ ἡ δημοπράτησις τῶν ἔργων.

Εἶναι λοιπὸν ἀδικαιολόγητοι αἱ διατυπωθεῖσαι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐπικρίσεις, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀνεγέρσεως τῶν δύο κτιρίων προχωρεῖ μὲ βραδὸν ρυθμόν. Ὅπως σᾶς ἀνέφερα, δὲν ὑπάρχει ὑπαιτιότης τῆς Ἀκαδημίας ἐν προκειμένῳ. Ἀπλῶς ἡ καθυστέρησις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν φύσιν τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων καὶ τὰς ἀπαιτούμενας ὑπὸ τῆς κειμένης νομοθεσίας πολυπλόκουσ διαδικα-

σίας. Ἡ Διοίκησης τῆς Ἀκαδημίας δὲν θυσιάζει τὴν νομιμότητα εἰς τὴν ταχύτητα ἐνεργείας, καὶ πιστεύω ὅτι οἱ κύριοι συνάδελφοι εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὴν ἀντίληψιν ταύτην.

Ἡ ἐξεύρεσις τρόπων ἀποτελεσματικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῶν κληροδοτημάτων ἀπησχόλησε τὴν Ἀκαδημίαν καὶ ἀπὸ ἄλλων ἀποφθεων. Οὕτω :

α') Ὡς πρὸς τὸ κληροδοτηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Μαξίμου Μητσοπούλου ἐν Βούλᾳ ἀκίνητον, ἀνετέθη ἡ μελέτη ἐγκαταστάσεως ἐν αὐτῷ κεντρικῆς θερμάνσεως πρὸς ἀξιοποίησίν του.

β') Διὰ τοῦ προγραμματισμοῦ τῶν δαπανῶν κατέστη δυνατὴ καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ κατάθεσις ἐπὶ προθεσμίᾳ σημαντικοῦ τμήματος τῶν διαθεσίμων αὐτῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν αὔξησιν τῶν πόρων τοῦ ιδρύματος.

Τέλος, κατόπιν συντόνων ἐνεργειῶν τῆς Ἀκαδημίας, ἐπετεύχθη ἡ ἀπόδοσις εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διαχειριζομένου τὸ κληροδοτήμα Κ. Κριεζῆ, τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ποσοστοῦ ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας, τὸ ὅποῖον δὲν εἶχεν ἀποδοθῆ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1965.

Πολλὰ πρέπει νὰ γίνονιν ὡς πρὸς τὰς κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ ιδρύματος. Ὁ καλλωπισμὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας, ἡ ἐγκατάστασις κλιματισμοῦ ἐν αὐτῇ, ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως ἀκουστικῶν μέσων, θὰ εἶναι ἀσφαλῶς ἐν τῶν πρώτων μελημάτων τοῦ νέου Προέδρου. Ἐπίσης ἡ ἀξιοποίησις τῆς δευτέρας μεγάλης αἰθούσης τοῦ ιδρύματος πρέπει νὰ ἐπισπευσθῆ. Ὑπάρχονιν πρὸς τοῦτο διάφορα σχέδια, ἀλλὰ πρέπει νὰ καταλήξωμεν εἰς ἐν ἐξ αὐτῶν.

Τέλος, ἐλπίζω ὁ νέος Πρόεδρος νὰ εἶναι εὐτυχέστερος ἐμοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τοὺς χώρους των αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Ἀκαδημίας.

Καὶ ἤδη ἀπομένει ἡ ἐγκατάστασις τοῦ νέου Προέδρου καὶ τοῦ νέου Ἀντιπροέδρου. Τοὺς καλῶ νὰ καταλάβουν τὰς θέσεις των, ἥσυχος ὅτι ἡ Ἀκαδημία εὐρίσκειται εἰς καλὰς χεῖρας.